

Regional Central/East European C.I.N.P. Meeting (Brno, 9.–12. září 2004)

Počátkem září se v Brně uskutečnil regionální mítink C.I.N.P. (Collegium Internationale Neuropsychopharmacologicum) pro země střední a východní Evropy. Setkání se konalo v novém kongresovém sále hotelu Continental.

Nápad na uspořádání regionálního mítinku se zrodil ze spolupráce prof. Českové z brněnské Psychiatrické kliniky, prof. Šulcové z Farmakologického ústavu LF MU a současného prezidenta C.I.N.P. prof. Leonarda. Do mezinárodního vědeckého výboru byly přizvány další významné osobnosti regionu – R. Bunevicius (Litva), W. Fleischacker (Rakousko), M. Flonta (Rumunsko), P. Gaszner (Maďarsko), J. Harro (Estonsko), J. Rybakowski (Polsko), S. Seredenin (Rusko), L. Vavrušová (Slovensko). Setkání proběhlo ve spolupráci C.I.N.P. a Masarykovy univerzity v Brně. Organizace se ujala Psychiatrická klinika FN Brno a Farmakologický ústav LF MU, záštitu poskytlo i město Brno.

Program byl připravován dlouho dopředu a byl koncipován tak, aby pokryl základní oblasti psychofarmakologie od oblasti teoretické, preklinické až po úroveň klinickou. Bylo rozhodnuto koncipovat jednotlivá sympozia podle základních psychiatrických poruch a pozvat řečníky tak, aby pokryli téma ve zmíněném rozsahu. Tak proběhla sympozia jako „Anxiety disorders from the laboratory to the clinic“, „Dementia from the laboratory to the clinic“, „Pharmacokinetics, drug interactions and side effects of psychotropics“, „Depression of women and its treatment“, „Neurobiological aspects of addiction: focus on glutamate“ (toto sympozium bylo vytvořeno ve spolupráci s americkým N.I.D.A.), „Psychogenetics and molecular neurobiology“, „Schizophrenia: from bench to bedside“, „Brain imaging & stimulation methods“.

Kromě sympozií s pozvanými řečníky bylo přihlášeno celkem 76 posterů, proběhly dvě edukační snídaně, tři plenární přednášky (prof. Ban – Histo-

ry of the C.I.N.P.; prof. Leonard – The amine hypothesis of depression – a myth or a reality?; prof. Lapin – From Serotonin to Neurokynurenes: a half-life marathon in psychopharmacology), prof. Pat Needle ze Spojených států přednesla krátké sdělení o možnostech spolupráce s americkými výzkumníky. Dvě paralelní sympozia byla sponzorována farmaceutickými firmami.

Registrováno bylo téměř 200 osob z 22 zemí. Slibná byla značná účast odborníků pod 35 let věku. Patnácti mladým lidem byl udělen „travel award“, dvanáct mladých lidí mělo možnost účasti v rámci „mentor-mentee“ programu, kdy uznávaný zkušený vědec převezme záštitu a zodpovědnost za prezentované práce mladých začínajících autorů, kterým je současně poskytnuta finanční podpora při aktivní účasti.

Význam regionálního C.I.N.P. byl posílen přítomností současného prezidenta profesora Briana Leonarda z Irska a jednoho ze zakladatelů C.I.N.P. profesora Thomase Bana (původem z Maďarska, dlouhodobě působícího na vanderbiltské univerzitě v Tennessee a v posledních letech žijícího v Torontu) a profesora Lapina (který společně s prof. Oxenkrugem objasnil význam kynureninové cesty v serotoninergních mechanismech).

Všechny přednášky se setkaly s relativně velkým zájmem účastníků, a to i přes pěkné zářijové počasí. S ohledem na stále gigantičtější světové psychiatrické kongresy lze říci, že setkání proběhlo v komorní atmosféře. Všichni účastníci měli možnost diskutovat se skutečnými celebritami na poli psychofarmakologie, a to jak při přednáškách, tak i v „kuloárech“.

Zajímavé bylo rovněž vyslechnout, jak podobné jsou problémy ve všech zemích regionu, především nedostatek finančních prostředků na vědu a výzkum. Ukázalo se, že komornější regionální setkávání má smysl a je zdrojem významných poznatků v našem oboru.

Dodáno redakci: 14. 10. 2004

*MUDr. Pavel Theiner,
předseda organizačního výboru
C/E European C.I.N.P. Meeting
e-mail: ptheiner@fnbrno.cz*

Konference „Mezinárodní skupiny pro historii péče o duševní zdraví“ (Praha, 16.–18. září 2004)

Pracovní skupina „Internationale Arbeitsrunde zur Geschichte der Seelenheilkunde“ (IAGS) není příliš známa, ale zato její aktivita během desetileté činnosti je úctyhodná. Sdružuje psychiatry západoevropských zemí, zvláště německy mluvící, se zájmem o historii a historiky z oboru psychiatrie. Uspořádala tentokrát v Praze již své 10. pracovní setkání. Dřívější konference měly např. tematiku: „Užitek a nevýhody historie“, „Léčení, opatrování, zničení“, „Sebevražda“, „Hysterie a posedlost“, „Obrazy chorob, koncepce nemocí“, „Možnosti a hranice psychiatrických patobiografií“, „Ženy v historii péče o duševně nemocné“, „Psychiatrické instituce“. Současná konference se věnovala „Politice v historii psychiatrie“. Příspěvky ze všech setkání byly vždy záhy publikovány ve zvláštních sbornících.

V důstojném prostředí Strahovského kláštera odezněly přednášky převážně německých, ale i britských, rakouských a čtyř českých odborníků, zabývajících se historií psychiatrie.

Přednášky se týkaly postavení psychiatrie v současné době, aktivit a hodnocení antipsychiatrického hnutí, psychiatrických osudů některých slavných osob, postojů politiků k psychiatrii, spolupráce pražské české a německé univerzity (doc. PhDr. Hlaváčková), pražských psychiatrických zajímavostí, bludných názorů v jezuitském řádu (Mgr. Černý), historie psychiatrických léčeben v období mezi 1. a 2. světovou válkou (PhDr. Mášová), vývoje rakouské psychiatrické legislativy v minulosti, životního průerodu při psychotickém onemocnění (MUDr. Vacek), vyhlazování duševně nemocných za nacistické éry, učení o degeneraci a dalších.

Studiu historie se věnují převážně osoby vyššího věku. Ale konference přesvědčila, že i mladá generace si bere poučení a podněty z práce, názorů a z činnosti našich psychiatrických předků. Ku prospěchu a moudrosti vlastní i k udržení kontinuity vývoje, a to nejen psychiatrie.

MUDr. Pavel Baudiš, CSc.

35. výroční konferencia Spoločnosti pre výskum psychoterapie (Taliansko, Rím, 16.–19. júna 2004)

Tohtoročná výročná konferencia Spoločnosti pre výskum psychoterapie sa konala vo večnom meste Ríme. Konferencia sa konala v nenápadnom Aurelia Convention Center a prilahlých hoteloch. Organizátorom podujatia bol výbor, v ktorom mali zastúpenie napríklad A. Semerari (zástupca talianskej sekcie spoločnosti pre výskum psychoterapie), J. Clarkin (zástupca severoamerickej sekcie) a E. Mergenthaler (zástupca európskej sekcie).

Konferencia hostila účastníkov z 22 krajín. Na konferencii odznelo viac ako 600 prezentácií. Išlo o 170 posterov, príspevkov prezidenta spoločnosti, tri plenárne zasadnutia, štyri predkonferenčné workshopy, dva workshopy výskumných konzultácií (kde expert v danej oblasti radí mladým výskumníkom), štyri diskusné skupiny, tri workshopy, 76 panelových stretnutí s 233 príspevkami a 21 prezentačných stretnutí s 84 príspevkami.

Jednotlivé formy prezentácií (okrem plenárnych zasadnutí) prebiehali paralelne v deviatich sálach, čo vytváralo pocit bezmocnosti pri rozhodovaní sa o tom, čo navštíviť. Hlavné témy konferencie boli: attachment, krátka terapia, kognitívno-behaviorálna terapia, hodnotenie spotrebiteľmi, párová, skupinová a rodinná terapia, kultúra a spiritualita, emócie, etika, meracie nástroje, metaanalýza, neuroveda, nové smery výskumu, efekt terapie, proces terapie, psychosomatika, manažment kvality, tréning atď.

Prvé plenárne stretnutie bolo vyhradené pre príspevok Marka Avelina (Veľká Británia), súčasného prezidenta spoločnosti pre výskum psychoterapie. M. Aveline venoval svoj príspevok *Osobe psychoterapeuta*, teda tomu, čo sa z hľadiska výskumu vie o role, ktorú v psychoterapii zohrávajú osobnostné charakteristiky terapeuta. Okrem

tohto plenárneho stretnutia boli ešte tri plenárne stretnutia. Prvé z nich bolo venované skúmaniu mediátorov a moderátorov terapeutickú zmeny, rečníkmi boli známi psychodynamickí terapeuti a výskumníci W. Piper a P. Crits-Christoph a známy kognitívno-behaviorálny terapeut R. DeRubeis. Druhé plenárne stretnutie bolo venované téme attachment v kontexte súčasného poznania mechanizmov psychoterapie. Rečníkmi boli P. Pilonis (USA), G. Liotti (známy taliansky výskumník) a P. Fonagy (V. Británia – tvorca empiricky overenej psychoanalytickej liečby hraničnej poruchy osobnosti).

Napokon tretie plenárne zasadnutie patrilo skúmaniu terapeutickú aliancie a A. Horvathovi (spoluautor známeho dotazníka Working alliance – Pracovná aliancia), J. Safranovi (autor krátkej vzťahovej terapie) a B. Leahymu, ktorý rozpracúva problematiku terapeutického vzťahu v kontexte kognitívno-behaviorálnej terapie.

Okrem týchto plenárnych zasadnutí prezentované príspevky pokrývali celú oblasť výskumu psychoterapie (viď horeuvedené témy) a prítomný bol aj celý rad veľmi známych výskumníkov psychoterapie (medzi nimi napr. J. Barber, L. Benjamínová, T. Borkovec, G. Burlingame, F. Caspar, L. Castonguay, R. Elliott, C. Gelso, L. Greenberg, C. Hillová, H. Kachele, J. McLeod, M. Lambert, W. Stiles atď.). Na ukážku niektoré z tém, ktoré odzneli: *Klientov attachment k terapeutovi, hĺbka exploračie v stretnutí a objektné vzťahy v krátkej psychoterapii; Interpersonálne motívy, interpersonálne problémy a fokus interpersonálnej liečby; Motivácia v pozadí interpersonálnych problémov; Metaanalytický prehľad vzťahu medzi fokusom emocionálnej expresie a efektom psychodynamickú terapie; Abstrahovanie emocionálnych vzorcov v skupinovej terapii; Evidenciou podložené vedenie terapeutickú skupiny; Naratívna analýza procesu zmeny v terapii zameranej na emócie; Pacientova a terapeutova osobnosť, terapeutická aliancia a efekt dynamickej a kognitívno-behaviorálnej terapie; Terapeutove interpersonálne schémy*

a problémy v terapeutickú aliancii; Manualizovaná KBT skupinová terapia pacientov so somatoformnou poruchou; Manualizovaná psychodynamická skupinová terapia pacientov so somatoformnou poruchou; Odlišnosti v reakcii depresívnych mužov a depresívnych žien na skupinovú terapiu; Nové metódy skúmania vzťahu medzi skúsenosťou terapeuta a efektu ním vykonávanej terapie; Monitorovanie výsledku liečby porúch príjmu potravy; Predikovanie negatívneho a pozitívneho výsledku vo výskume zameranom na pacienta; Vzťah adherencie, aliancie a kompetencie k výsledku kognitívnej depresie; Obranné mechanizmy v interakcii anorektických pacientov; Ovpływňovanie pacientových očakávaní; Dopad preterapeutickú prípravy; Analýza sťažností zadávaných etickej komisii; Klinická skúška ambulantnej liečby pacientov s hraničnou poruchou osobnosti; Charakteristiky klientmi identifikovaných nápomocných aspektov na emócie zameranej terapie zneužívania v detstve; Porovnanie efektu dvoch typov na emócie zameranej terapie pri liečbe zneužívania v detstve; Predikcia efektu procesovo-experienciálnej terapie na základe vstupných zdrojov klienta; Efektívnosť nákladov strednodobej a dlhodobej ambulantnej psychoterapie; Rasch analýza a jej aplikácia v skúmaní efektu psychoterapie; Interpersonálne dysfunkcie u funkčných črevných problémov; Modelovanie mozgu vo výskume psychoterapie; Koherencia tém v terapeutickú aliancii; Emócie a témy v terapii depresie; Výučba reflektívnej mentálnej aktivity budúcim terapeutom; Kritická analýza štúdií účinnosti kognitívnej terapie pri OCD; Dlhodobé zmeny v obranných mechanizmoch po psychodynamickej liečbe depresívnych porúch, úzkostných porúch a porúch osobnosti; Rôzne pohľady na dôležité momenty v terapii atď.

Budúcoročná 36. výročná konferencia sa bude konať v Montreale (Kanada). Informáciu o nej ako aj o spoločnosti pre výskum psychoterapie možno nájsť na web stránke: www.psychotherapyresearch.org.

Dodáno redakci: 18. 10. 2004

Mgr. Ladislav Timulák, Ph.D.